



## Platform dak- en thuislozen



Aan de formateurs van het nieuwe  
College van B&W  
Mevrouw P. Bouvy-Koene en de Heer C. van Eijk

Dordrecht, 20-4-2022

Betreft: aanbevelingen vanuit inwonersperspectief

Geachte mevrouw Bouvy-Koene en de heer Van Eijk,

De nieuwe gemeenteraad van Dordrecht speelt een essentiële rol in het zorgen dat iedereen, ook mensen in een kwetsbare positie, bereikt wordt en mee kan doen in de samenleving. Dordrecht pleit al een aantal jaren voor een inclusieve stad. Zorg en ondersteuning voor mensen, waaronder kinderen, jongeren en gezinnen die dat nodig hebben, spelen zich voor een belangrijk deel af in de lokale gemeenschap. Vertrouwen in elkaar, in de overheid en instanties is daarbij van belang. De gemeente Dordrecht heeft op grond van haar wettelijke opdracht in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet de regio. De gemeenteraad stelt de komende tijd hun ambities opnieuw vast en formuleert daarbij ook een visie op hoe de opgaven in het sociaal domein het beste gerealiseerd kunnen worden.

We leven in een tijd dat signalen over de zorg van alle kanten binnenkomen. Veel voortekenen wijzen erop dat het helaas in de Dordtse samenleving zorgelijker gaat worden. Wellicht behoort straks een kwart van de huishoudens in onze stad tot de directe kwetsbaren, waarvan een deel met uitzichtloze schulden of een directe dreigen hierop. Steeds meer groepen komen in de financiële problemen. We denken hierbij aan ZZP'ers en ondernemers. We noemen ook mensen, die met een uitkering of een laag loon al op of onder een bestaansminimum moeten leven. Door de stijgende (energie) lasten en hoge inflatie dreigt de bestaanszekerheid nog meer onder druk te komen. Dat tast op allerlei manieren de mentale en fysieke gezondheid en weerbaarheid nog verder aan. Uit onderzoeken blijkt dat mensen die langdurig in armoede leven 6 tot 7 jaar eerder overlijden en eerder en langer met gezondheidsproblemen kampen.

Daarnaast zien we kinderen, jongeren, gezinnen die niet de hulp krijgen die ze nodig hebben. De problemen zijn (te) complex en de wachtlijsten (te) lang. We zien jongeren die (te) lang moeten wachten op woonruimte en ouderen die kleiner willen wonen maar voor wie geen geschikte en betaalbare huur- of koopwoningen beschikbaar zijn. Er wordt gebouwd in Dordrecht, maar te weinig voor jongeren en voor mensen die aangewezen zijn op een sociale huurwoning of koopwoningen in het lagere segment. Sociale problematiek en dak- en thuisloosheid zullen hierdoor toenemen.

Het sociaal domein zal de komende jaren veel aandacht blijven vragen van de gemeente. De ondersteuning in het sociaal domein beïnvloedt het dagelijks leven van veel mensen, kinderen en gezinnen in kwetsbare posities en raakt aan sociale grondrechten. We zijn ons ervan bewust dat de gemeente Dordrecht prioriteiten moet stellen en een visie moet ontwikkelen op fundamentele vragen over bijvoorbeeld de zorgzame samenleving, de menselijke maat en de (kostbare) ondersteuning aan de meest kwetsbare groepen. In deze brief geven wij u een aantal denk- en oplossingsrichtingen mee voor het Akkoord op hoofdlijnen.

### **Twee hoofdthema's**

Het Platform tegen Armoede, het Platform dak- en thuislozen, de Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht en het Ouderplatform ZHZ willen u een aantal bouwstenen aanreiken die meegenomen kunnen worden in het Akkoord op hoofdlijnen. Deze is als bijlage toegevoegd.

In deze brief gaan we in op twee hoofdthema's:

1. Niet iedereen wordt bereikt en doet mee
2. Veerkracht terug in de wijken.

#### **1. Niet iedereen wordt bereikt en doet mee \***

Wij vragen vooral aandacht voor het beter bereiken van de mensen in de meest kwetsbare positie en het integraal werken in tijden van financiële krapte. We horen dat ouderen, maar ook jongeren en gezinnen niet weten waar ze moeten zijn als ze hulp/ondersteuning nodig hebben. In Dordrecht wordt 40% van de mensen die het financieel moeilijk hebben, niet bereikt.

Hiervoor is een aantal factoren aan te wijzen:

- Mensen weten de weg naar ondersteuning niet te vinden en vallen tussen wal en schip. Meestal zijn dit mensen met een klein of geen netwerk
- Mensen zijn verstrikt geraakt in de complexe regelgeving/bureaucratie en laten het afweten (zogenaamde zorgmijders)
- Voor de werking van het sociaal domein zijn er ruim twintig wetten relevant die elkaar raken of erger, waar het schuurt, zoals de Wmo, de Jeugdwet en de Wet langdurige zorg (Wlz). Het is daardoor niet altijd duidelijk wie er verantwoordelijk is voor de ondersteuning. Dit zien we vooral bij de overgang van de Jeugdwet naar de Wmo en de Participatiewet.  
In de praktijk zien we dat (beleids)ambtenaren en professionals nog veel te verkokerd werken, langs elkaar heen werken en niet goed op de hoogte zijn van alle mogelijkheden om inwoners zo goed mogelijk te helpen. Inwoners waaronder ook kinderen/jongeren en gezinnen zien door de bomen het bos niet meer en krijgen niet de hulp/ondersteuning die ze nodig hebben.
- De communicatie van de gemeente is vaak ingewikkeld, niet alleen voor mensen met een lage geletterdheid of weinig digitale vaardigheden maar ook voor burgers in andere kwetsbare posities, bijvoorbeeld mensen met schulden.
- Een andere oorzaak van het niet bereiken van groepen heeft te maken met complexe procedures, digitalisering en de houding van medewerkers. Mensen moeten toegang krijgen tot hulp/ondersteuning/voorzieningen die ze nodig hebben of waar ze recht op hebben. Bijna alle regelingen en voorzieningen moeten digitaal aangevraagd worden en voor een groep mensen is dit niet mogelijk.

In de Atlas van afgehaakt Nederland\*\*, wat gefinancierd werd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken, wordt geconstateerd dat een grotere groep mensen dreigt af te haken of al is afgehaakt. Het lage opkomstpercentage voor de gemeenteraadsverkiezingen in Dordrecht (46,7%) bevestigt dit beeld. En in een aantal wijken van Dordrecht o.a. Oud Krispijn, Crabbhof, Wielwijk, De Staart komt het opkomstpercentage soms zelfs niet boven de 30% uit.

### *Oplossingsrichtingen*

- ❖ De menselijke maat moet weer terug: persoonlijk contact en echte aandacht is het sleutelwoord. Dicht bij de mensen, kinderen/jongeren en gezinnen, in de buurt op laagdrempelige ontmoetingsplekken
- ❖ Verminder de digitalisering door kritisch te kijken naar de procedures en regelingen, deze te vereenvoudigen en schakel ervaringsdeskundigen en vrijwilligers in voor het ondersteunen van de aanvragen
- ❖ Schriftelijke communicatie van de gemeente kan eenvoudig en helder door te starten met de boodschap en de (juridische) onderbouwing pas aan het einde
- ❖ Heb oog voor de mensen/gezinnen die niet zelfredzaam zijn en het vaak ook niet worden. Zij zullen altijd een vorm van hulp/ondersteuning nodig hebben.
- ❖ Als het gaat om financiën, kunnen er afspraken gemaakt worden met bedrijven en instellingen voor wat betreft het innen van de huur en energie. Doe dit nadat de uitkering of het salaris binnen is gekomen. De praktijk laat zien dat bedrijven/instellingen om hun moverende redenen termijnen veranderen. De uitkering/het salaris staat dan nog niet altijd op de rekening. Dat is vragen om rood te staan en olopemde schulden te krijgen
- ❖ Werken aan herstel van vertrouwen van de mensen in de overheid/gemeente is noodzakelijk. Dit betekent dat beleidsambtenaren en politiek minder op het Stadskantoor zijn en meer in de wijken om gesprekken te voeren met de mensen, kinderen/jongeren/gezinnen over hun wensen en behoeften en hiermee te starten bij het maken van nieuw beleid. In bouwstenennotie staat nog een aantal andere voorstellen
- ❖ Integraal werken is een must. Dit kan door de beleidsambtenaren met verschillende terreinen te koppelen aan elkaar en aan de wijken (gebiedsgericht werken)
- ❖ Werken met de Pauzeknop bij schulden. We willen voorkomen dat mensen blijven hangen in uitzichtloze schulden. Mensen moeten weer perspectief krijgen. Verder vinden wij dat bij problematische schulden de gemeente snel moet zorgen voor ademruimte. Deze zogeheten Pauzeknop, waarvoor landelijk een notitie is ingediend bij de minister voor armoedebeleid, is harder nodig dan ooit. Pauze betekent ook dat er met een bredere blik kan worden gekeken wat er naast schuldenproblemen (mogelijk) nog meer speelt.
- ❖ De armoede onder kinderen is in Dordrecht relatief hoog. Een op de 8 kinderen leeft in armoede. NB. Het gaat hier om gemiddelde, in sommige wijken in Dordrecht is het percentage dat leeft op of rond het armoedeniveau vele malen hoger. De ombudsvrouw adviseert om bij de maatregelen voor kinderarmoede uit te gaan van de gezinnen en niet alleen te focussen op programma's gericht op kinderen.

## 2. *Veerkracht terug in de wijken*

De coronacrisis heeft de maatschappelijke tweedeling verscherpt. Nu is het moment structureler in te grijpen. Kwetsbare Dordtenaren zijn niet gebaat bij een lappendeken aan hulp en kortlopende projecten: een meer structurele aanpak is noodzakelijk. Wij vragen de gemeente nog sterker de regie te nemen en in te zetten op een integrale en structurele aanpak. Door in te zetten op preventie kunnen ontwrichtende problemen bij de wortel worden aangepakt en zwaardere maatschappelijke, menselijke en financiële gevolgen vermeden.

Laagdrempeligheid en een wijkgerichte aanpak als uitgangspunt bij het bieden van hulp en ondersteuning dragen hieraan bij. Wij vragen de gemeente om hierbij gebruik te maken van de inzet en ervaring van vrijwilligers en ervaringsdeskundigen, die in hun werkwijze bewezen hebben door nauw aan te sluiten bij de leefwereld van inwoners. Zo kunnen we samen een verdere tweedeling in de samenleving voorkomen. We reiken een aantal voorstellen aan die bijdragen aan het verstevigen van het fundament en het vergroten van de veerkracht van kwetsbare Dordtenaren zodat zij maximaal kunnen blijven deelnemen aan onze maatschappij.

Ministerie van Binnenlandse Zaken ontwikkelt een Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.\*\*\* Het programma ontwikkelt een integrale maatwerk aanpak van stedelijke vernieuwingsgebieden en een meerjarige Rijksinzet. We pleiten ervoor dat een aantal aandachtswijken in Dordrecht hierin wordt meegenomen.

### *Oplossingsrichtingen*

Het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve Bewoners (LSA) en Landelijk Platform Buurt- en Wijkgericht werken (LBP) hebben een manifest geschreven voor een succesvolle wijkaanpak en we adviseren de drie pijlers in het Akkoord op hoofdlijnen mee te nemen, zie bijlage.

Deze drie pijlers zijn:

1. *Bewoners en hun ervaringskennis zijn leidend:* door aan te sluiten bij wat er goed gaat in de wijken, gebruik maken van wat er al is en te werken vanuit gelijkwaardigheid
2. *Een lange adem:* stop met de projectencarrousel en investeer voor een langere periode (10 jaar) in bewoners, jongeren, kinderen en gezinnen om hen betere kansen te geven op het punt van opvoeding, scholing, sociaal functioneren, werk, inkomen, gezondheid, veiligheid. Werk aan betrouwbaarheid en continuïteit in de uitvoering
3. *Mogelijk maken:* menskracht en middelen zijn nodig: tekorten uit eerdere bezuinigingen moeten worden weggewerkt. En durf te experimenteren met wijkbudgetten met verantwoording achteraf.

Tot slot: het is juist nu van groot belang dat er met partners in onze samenleving direct en goed contact is en blijft en dat we elkaar snel kunnen vinden. We zien dat er meer organisaties zijn, die zich willen inzetten, waaronder vele kleinschalige bewoners- en vrijwilligersinitiatieven en de sociaal maatschappelijke activiteiten vanuit de kerken. Met elkaar moeten we juist nu proberen de hand uit te steken naar Dordtenaren met complexe problemen en/of in (groeierende) nood. Daarbij past een extra inspanning in de richting van moeilijk bereikbare Dordtenaren.

Vertegenwoordigers van Platform tegen Armoede Drechtsteden, Platform Dak- en thuislozen, de Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht en het Ouderplatform zijn graag bereid deze brief en bouwstenen toe te lichten. We willen als vanouds op een positief kritische wijze samenwerken, de ontwikkelingen nauwlettend volgen, signaleren waar de knelpunten zijn en (on)gevraagd adviseren en meedenken over oplossingen.

Wij wensen u veel succes bij het ontwikkelen van een Akkoord op hoofdlijnen en wij hopen de door ons aangedragen oplossingsrichtingen terug te zien in het Akkoord.

Hartelijke groet,

Platform tegen Armoede Drechtsteden



Riet Duykers,  
Voorzitter

Platform Dak- en thuislozen

Hans Berrevoets,  
Voorzitter

Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht

Jannie Storm,  
Interim-voorzitter

Ouderplatform Zuid-Holland Zuid

Anke-Elze de Jong-Rietstap  
Voorzitter

*Bijlagen:*

- ❖ Platform tegen Armoede: Bouwstenen Sociaal Menselijk respectvol beleid
- ❖ LSA en LPB: Manifest voor een succesvolle wijkaanpak

*Gebruikte bronnen:*

- \* Sociaal Cultureel Planbureau: Uitdagingen in het sociaal domein, Nieuwe gemeentebesturen aan zet, maart 2022
- \*\* Josse de Voogd & René Cuperus, Atlas van Afgehaakt Nederland, Over buitenstaanders en gevestigden, december 2021
- \*\*\* Kamerbrief Minister de Jong over Leefbaarometer 3.0, april 2022

